

tate testatoris constaret manifeste, ut diximus; id quod verissimum est, atque ex dictis supra omnino observandum. Enimvero legitima filiorum salva & illa servari debet, sive ex consuetudine vulgari prædictum legatum resolvatur in alimenta, sive non, ut prædicti Authores recte in superiori casu observant.

17 Secundò adnotandum est, de jure communi veram esse & receptam omnium sententiam, quòd uxor relicta domina & usufructuaria omnium bonorum, si filii, & extranei simul hæredes instituti sint, ex conjecturata voluntate testatoris, pro parte illa, in qua filii sunt hæredes instituti, dumtaxat consequatur alimenta, sed pro parte extraneorum, verum & formalem usufructum, ut ex mente Bartoli in dicto §. Titia cum nuberet, n. 12. observant Jason in l. contra tabulas, n. 5. ff. de vulg. & pupil. substitui. Rolandus in cons. 74. n. 5. & seqq. vol. 2. Corneus in cons. 5. n. 2. vol. 1. & communem opinionem profitentur Paulus de Montepico in dicto §. Titia cum nuberet, n. 38. Michaël Grassus §. legatum, dicta quæst. 24. n. 9. Borgninus Cavalcan. de usufructu mulieri relicto, nu. 42. fol. m. h. i. 2. Simon de Praxis lib. 4. dicta dubit. 10. nu. 59. fol. 339. Mantica lib. 9. dict. tit. 7. n. 17. De jure tamen hujus Regni, cum extranea persona à parentibus institui non potuerit, nisi tantum in quinta bonorum parte, in cæteris aliis bonis, quæ sunt Legitima filiorum, nec alimenta, nec aliquid aliud consequi poterit uxor; in quinta autem bonorum parte usufructum habebit, nec cum proprietate ejusdem partis compensatio fiet, tamen extraneo relicta fuerit, nisi de voluntate testatoris aliter constet aperte: nam ut dictum est, in usufructu cæterorum bonorum, nullo modo potest pater filiis præjudicare: in quinta autem parte, quam potuit testator pleno jure relinquere, de voluntate ipsius non apparet, & usufructum solum legavit: debet ergo ejus tantum partis usufructus, quæ legibus hujus Regni, extraneis legari permittitur.

Tertiò deinde adnotandum est, de jure communi, dubium etiam esse, utrum vulgari consuetudine, quæ legatum usufructus omnium bonorum ad alimenta restringit, filiorum favore procedat, etiam cum ascendentes hæredes instituti sunt, ut uxor relicta domina, & usufructuaria, ascendentium ipsorum favore solum alimenta, & præminentiam illam consequatur. In quo dubio nonnulli voluerunt, prædictam consuetudinem ad ascendentes extendi, & legatum simili modo ad alimenta restringi: quod consulendo observavit Ancharanus in cons. 237. sequitur Addit. ad Alexandrum in l. & si contra, sub n. 7. de vulg. & pupil. substitui. & Ancharani sententiam sibi magis probari dicit Menochius lib. 4. præsumpt. 140. n. 4. contrarium tamen defendit Joannes de Imola in dicto §. Titia cum nuberet, quem sequuntur multi relati per Antonium Gabrielem communium conclus. lib. 5. tit. de usufructu, conclus. 3. n. 48. & esse receptam omnium sententiam testantur Borgninus Cavalcanus de usufructu mulier. relicto, n. 18. fol. 198. Grassus dict. §. legatum, quæst. 28. n. 8. verum de jure hujus Regni prædictum dubium cessavit hodie omnino ex decisione l. 6. Tauri, quæ est l. 1. tit. 7. lib. 5. novæ collectionis Regiæ, junctis his, quæ ad earum legum explicationem observantur ibi Antonius Gomez. Tellus Ferdinandez, Matiençus, Azevedius, & alii, Rojas in epitom. successuum, cap. 12. n. 11. & 12. & cap. 29. 30. & 31. per totum. Menchaca de successuum resolution. lib. 2. §. 13. nu. 20. 11. D. Spino in speculo gloss. 1. ex n. 21. cum seqq. Ex quibus in simili specie legati, idem jus observandum erit in parentibus, quod in filiis superius constituimus, ut scilicet usufructus omnium bonorum legatum, stantibus ascendentibus, uxori factum, tantum valeat respectu tertie partis usufructus bonorum (de qua dumtaxat disponere possunt descendentes in præjudicium ascendentium, deficientibus liberis, & descendentibus legitimis) nec ulla compensatio proprietatis dictæ tertie partis quæ pleno jure relinqui potuit, fiat, nisi de voluntate filii constare possit aperte, quòd in favorem uxoris, & ascendentium præjudicium, prædictam compensationem admittere voluerit: quod in terminis rectè adnotavit Cistuentes in l. 16. Tauri, circa finem, & sequitur Joannes Gutierrez prædictarum lib. 3. d. quæst. 57. nu. 12. Unde nec Ancharani, nec Imolæ sententia obvincere poterit hisce temporibus, sed jus Regium observandum erit apud nos, juxta quod solum bonorum portionem relinquere possunt descendentes extraneis, cum ascendentes existunt: idcirco in proposito casu, respectu tantum usufructus ejus partis legatum valebit, quoniam non simpliciter tertia pars, sed usufructus bonorum relictus est, qui ad eam partem restringi debet, ut diximus, nisi ex voluntate testatoris compensatio fieri possit.

Quartò adnotandum est, quòd uxor relicta usufructuaria aliquo ex modis propositis supra, in aliquibus bonis particularibus tantum, & non in omnibus bonis integrum consequitur usufructum in illis, etiam si filii hæredes instituti essent: quod ad limitationem consuetudinis vulgaris scripsit Bartolus in dict. §. Titia cum nuberet, colum. 2. vers. Secundò adverte, quem sequuntur communiter Doctores ibi, ut firmant Parisius in cons. 67. n. 15. vol. 2. Bertrandus in cons. 11. colum. 1. & in cons. 85. col. 2. lib. 6. Craveta in cons. 352. in fine, lib. 3. Joannes Baptista Pontanus tractat. de alimentis, cap. 17. n. 5. Cavalcanus de usufructu mulieri relicto, n. 47. fol. 216. Menochius lib. 4. dicta præsumpt. 139. n. 18. De jure tamen hujus Regni, prædicta resolutio ita demum procedere poterit, si usufructus dictorum bonorum particularium non excedat usufructum quintæ partis bonorum, vel saltem ad eum restringendum erit legatum ex dictis supra: quod in ascendentibus, respectu tertie partis pari ratione in simili casu observandum erit.

Quintò & ultimò adnotandum est, quòd uxor aliquando, etiam de jure hujus Regni, & filiis, aliisque descendentibus legitimis existentibus, consequitur plenam proprietatem quartæ partis bonorum mariti, aliquando verò usufructum illius quartæ partis, & sic plerumque usufructum quintæ partis bonorum. Pro cujus rei explicatione observandum est: Quod uxor inops, & indotata, si maritus dives sit, & ille præcedat, succedere debet ab intestato, ex testamento, & contra testamentum in quarta parte bonorum ipsius, cum distinctione; nam existentibus filiis prioris matrimonii, prædicta Quarta, quoad usufructum, & proprietatem uxori debetur; si tamen Liberi sint communes, sive ejusdem matrimonii, ipsis liberis proprietatem reservatur, mulier verò dumtaxat consequitur usufructum illius quartæ partis, ut disponit textus in authent. præterea, C. unde vir & uxor, & in corpore unde sumitur, in §. quoniam verò, in authent. de exhibendis reis, collation. 5. & in §. quoniam verò, in authent. ut liceat matri, & avia, collatione 8. & confirmat l. 7. tit. 13. partit. 6. & de his juribus, & omnibus ferè, quæ circa eorum decisionem excogitari, aut occurrere possunt, tractant plenissimè communiter Scribentes, Decius, Corneus, Gozadinus, & Fabianus Pepius in dict. authent. præterea. Gregorius Lopez in dict. l. 7. partit. Aretinus in cons. 93. Cremenensis singulari 24. Hippolyt. singulari 106. 114. Guilliel. Bened. in cap. Raimuntius, de testamentis, verbo, & uxorem, nomine Adelasiam, decis. 5. n. 241. & seqq. n. 249. & seqq. Segura in l. coheredi, §. cum filia, ff. de vulg. & pupil. substitui. ex n. 210. cum seqq. Rolandus videndus omnino in cons. 14. & 15. per totum, vol. 3. Cephalus in cons. 244. per totum lib. 2. & in cons. 671. per totum, lib. 5. Quæ quatuor consilia singularia sunt, & omnino prælegenda in hac materia: Alciatus resp. 252. Antonius Thesaurus decis. Pedemontan. 44. in fine. Petrus Surdus in cons. 81. n. 14. & seqq. lib. 1. & decis. 119. n. 31. & decis. 61. n. 18. & decis. 8. num. 13. & tract. de aliment. tit. ult. quæst. 35. & 36. per totam, Jacobus Menochius lib. 4. præsumptione 109. nu. 34. & in cons. 433. per totum, ubi vide omnino lib. 5. Antonius Galeatus Maluassia in cons. 29. nu. 21. vol. 3. Michaël Grassus receptarum sententiarum, §. successio ab intestat.

CAPUT XLVI.

Legatum usufructus omnium bonorum, vel alicujus partis eorum à marito uxori factum, utrum computari debeat cum debito artharum, cum dote, donatione propter nuptias, & aliis similibus? item legatum factum creditori, an, & quando præsumatur factum animo compensandi cum ipso debito necessario, vel voluntario. Deinde agitur de intellectu text. in authent. dos data, C. de donat. ante nupt. & an jure illo, jure etiam hujus Regni teneatur maritus donationem propter nuptias constituere, & de opinione Menochii adversus Communem.

SUMMARIUM.

- 1 Usufructus omnium bonorum, vel alicujus partis eorum, legatum à marito uxori factum, utrum computari debeat cum debito artharum, cum dote, donatione propter nuptias, & aliis similibus, ubi in primis agitur de artharum debito, & resolutio traditur infra, num. 9.
- 2 Debitum aliud dicitur Voluntarium, sive ex causa voluntario proveniens; aliud verò Necessarium, & utriusque exemplum proponitur, & infra num. 5.
- 3 Debitor ex causa voluntaria legans creditori suo, non præsumitur legasse animo compensandi cum ipso debito.
- 4 Legatum factum creditori voluntariè, an, & quando præsumatur factum animo compensandi cum ipso debito voluntario, latissimè, atque utiliter tractatum per Menochium, & vide relatos infra, num. 6.
- 5 Debitor ex causa necessaria legans creditori suo, animo compensandi, legasse præsumitur, & ob id compensationi locus est.
- 6 Legatum factum creditori, an, & quando præsumatur factum animo compensandi cum ipso debito necessario? latissimè declaratum per Menochium, & alios remissivè.
- 7 Legatum ex quibus conjecturis præsumatur relictum animo compensandi cum debito voluntario?
- 8 Legatum præsumitur factum animo non compensandi cum debito necessario ex nonnullis conjecturis, remissivè.
- 9 Legatum à marito uxori factum, utrum computetur cum artharum ab eodem eidem promissis; ubi agitur, an debitum artharum voluntarium sit, an verò necessarium, & quæstionis principalis resolutio traditur.
- 10 Borgnini Cavalcani resolutionem superioribus non refragari, novè consideratum ab Authore.
- 11 Donatio propter nuptias utrum necessariè constitui debeat per maritum: & de textu in authent. dos data, C. de donationibus ante nuptias.
- 12 Borgnini Cavalcani resolutio improbat, & textus in dict. authent. dos data, optimè cum Menochio explicatus.
- 13 Uxor vidua, cui usufructus omnium bonorum legatus est, statim, etiam dum fruatur usufructu, exigere potest dotem suam, nisi aliter testator voluerit, ut infra num. 14. & 15. declaratur.
- 14 Borgnini Cavalcani contrarietas noviter considerata per Authorem.
- 15 Usufructum bonorum suorum si testator uxori legaverit, donec dotem non petierit, non præsumitur animo compensandi cum dote usufructum legasse, sed animo differendi exactionem dotis; & idè extincto usufructu, poterit ipsa, vel ejus hæredes dotem repetere.

16 Diversum est, quando testator ita dixit: Lego uxori meae usufructum bonorum meorum, si vidua perman- serit, & dotem suam non petierit; nam hoc casu, ex- stincto usufructu jam acceptato, non poterit amplius dos repeti, prout latius probatur, & declaratur rem- issive.

1 Legatum usufructus omnium bonorum, vel alicu- jus partis eorum à marito uxori factum, utrum computari debeat cum debito arrharum, cum dote, do- natione propter nuptias, & aliis similibus? necessaria est, & utilis questio, nec aliena ab instituto nostro; ideo pro expedita, & vera resolutione, quod attinet ad debi- tum arrharum: in primis constituendum est: Quòd debi- tum, aliud dicitur Voluntarium, sive ex causa volun- taria proveniens, aliud verò Necessarium. Voluntarium dicitur illud, quod propria voluntas, & factum sponta- neum produxit, hoc est, quod habuit originem, & cau- sam voluntariam, quale est, quod procedit ex contractu, sive quasi contractu, vel ex conventionem partium, quod à principio merè voluntarium est, quamvis postea sit necessarium, juxta text. in l. scilicet, C. de obligat. & action. l. in commodato, §. scilicet ff. commodati, & cum Baldo, Signorolo, Castrensi, Corneo, Alexandro, Capra, Car- dinali Imola, Afflictis, Albano, Durando, & Covar. sic adnotarunt Hieronymus Gabriel in conf. 16. n. 31. lib. 1. Mantica de conjecturis ultimar. volum. lib. 10. fol. 425. Menochius lib. 2. de arbitrariis, casu 182. nu. 52. & in conf. 56. nu. 15. lib. 1. & de presumptionibus, lib. 4. præ- sumpt. 109. n. 3. & præsumpt. 110. nu. 4. Barbosa in l. si cum dote, §. si pater. ff. soluto matrimonio, nu. 2. ante fi- nem, & n. 9. & 10. alios plures consulto prætermitto; statim enim referam eos. Debitor ergo ex causa volun- taria, legans creditori suo, non præsumitur legasse ani- mo compensandi cum ipso debito, & sic legatarius sive creditor utrumque, & debitum, & legatum absque ali- qua detractioe consequi poterit, l. unica, §. primum itaque, versic. sciendum, C. de rei uxorie actione, l. credi- torem, ff. de legatis 2. l. creditor, C. de legatis. Ex qui- bus, & aliis juriis sic observant post infinitos, quos in unum congerunt Mantica lib. 10. d. tit. 2. n. 1. & 2. An- tonius Gomezus tom. 1. variarum, cap. 12. de legatis, n. 27. Phanucius de lucro dotis, glos. 8. n. 87. Covar. in cap. officii, n. 2. de testamentis. Cujacius lib. 3. observationum, cap. 15. Menochius dict. præsumpt. 110. nu. 7. Qui per totam illam præsumptionem, latissime atque utiliter tractat, an & quando legatum factum creditori volun- taria, præsumatur factum animo compensandi cum ip- so debito voluntario? & vide referendos infra, nu. 6. 5 Debitum necessarium in proposito appellatur, quod ex necessitate legis inductum est, ut ex aliis declarat Mantica dict. tit. 2. n. 3. sive quod ita jubente lege, im- mediatè absque hominis factò præstandum est, ut ex aliis resolvunt Menochius lib. 4. dict. præsumpt. 109. n. 2. Alex. Raudensis de analog. lib. 1. cap. 15. n. 215. De- bitor ergo ex causa necessaria legans creditori suo, ani- mo compensandi legasse præsumitur, & ob id compen- sationi locus est: ita pro regula firmant omnes in l. si cum dote, §. si pater. ff. soluto matrimonio ubi Barbosa num. 1. in fine, folio mihi, 426. & numeris seqq. omnes etiam in authent. præterea, C. unde vir & uxor, plenè Mantica dicto tit. 2. ex num. 5. cum multis seqq. & post alios multos, an & quando legatum factum creditori, præsumatur factum animo compensandi cum ipso debi- to necessario? latissime declarat Menoch. qui hac de re videndus erit omnino, d. præsumpt. 106. per tot. latissime etiam in utroque debito voluntario, & necessario præ- sentem materiam prosequuntur Barbosa, & relati per eum ubi supra, Phanucius in commentariis, de lucro dotis, in glos. 8. Gualdenis de arte testandi, titulo, de legatis, cautela 5. Costa in cap. si pater, de testamentis, in 6. ver- bo, legavit, ex nu. 17. cum seqq. Mantica, Cujacius, & Covar. ubi supra. Antonius Gomezus dicto cap. 12. de legatis, n. 27. & 28. Mascardus de probationibus, tom. 1.

conclusionem 333. Bursatus conf. 60. à princip. vol. 1. Si- mon de Præcis de interpretatione ultimarum voluntatum, lib. 4. dubitatione 6. per totam, folio mihi, 293. usque ad 298. Michaël Grassus receptorum sententiarum, §. lega- tum, quest. 22. ex n. 4. Hyppolytus Riminaldus in conf. 393. per totum, lib. 4. Marcus Antonius Peregrinus de fideicommissis, articulo 33. n. 41. & 42. fol. 300. Achil- les Pedrocha in conf. 25. ex num. 1. cum seqq. Surdus in conf. 7. lib. 1. latius in conf. 112. eodem libro, vol. 1. Fabi- us Turretus in conf. 10. in princ. vol. 1. Joannes Vin- centius Honded. in conf. 63. n. 81. & 82. & 106. Cer- vantes in legib. Tauri, num. 1. leg. 16. & tribus seqq. Procedit autem prædicta resolutio, cum in dubio versamur, nec de voluntate testatoris aliquo certo modo nobis constat; idcirco contra observandum erit: quo- ties de voluntate ejusdem testatoris constare possit: le- gatam igitur ex nonnullis conjecturis relictam præsu- mitur animo compensandi cum debito voluntario, & de quibus videndi sunt relati supra, maxime Mantica lib. 10. dicto tit. 2. nu. 2. in princ. & nu. 16. & 17. omnino Præcis loco supra relato Menoch. dict. præsumpt. 110. ex nu. 29. cum multis seqq. & de contra ex aliquibus ver- bis, atque conjecturis legatum præsumitur factum ani- mo non compensandi cum debito necessario; de quibus per eosdem Authores, Hieronym. Gabrielem in conf. 16. n. 33. lib. 1. Menochium d. præsumptione 109. ex n. 29. usque ad nu. 34. Quæ omnia pariter procedunt in legato usufructus, sicut in aliis legatis; idcirco am- plius insistere necesse non est. Sed veniendo ad peculiarem nostri tractatus questio- nem propositam in initio hujus capituli, quæ etiam tunc demum procedit, cum de voluntate testatoris nobis non constat apertè, an compensare scilicet voluerit: ani- madvertendum est, ejus resolutionem pendere ex alio, cujus occasione distinguimus supra inter Voluntarium, & Necessarium debitum; utrum scilicet debitum arrharum voluntarium sit, an verò necessarium? in quo du- bio doctissimus Rodericus Juarez in l. 1. titulo, de las arras, lib. 3. fori, fol. 34. versiculo, sed pone questionem valde quotidianam, in ea opinione fuit, ut existimaret, debitum arrharum ex legis dispositione procedere, & sic necessarium judicari, & consequenter compensatio- nem fieri debere ex quocunque legato per maritum uxori factò: sed contrariam sententiam, imò quod le- gatam à viro uxori factam, non computetur in arrhis ab eodem eidem promissis, & debitum arrharum non esse necessarium à lege inductum, sed potius volun- tarium, originem suam primævam trahens à conventionem partium, & voluntaria mariti promissione, quia ipse aliàs non compellitur intus dare arrhas uxori, adversus Ro- dericum Juarez, tenent in terminis Covarruvias in c. of- ficii, nu. 4. de testamentis, versicul. quòd si arrha. Tellus Fernandez in l. 16. Tauri, num. 8. ubi Cervantes nu. 19. & 20. rectè ostendit, maritum arrharum promissio- rem, etiam ex dispositione legum hujus Regni, non posse dici debitorem necessarium, sed potius volun- tarium. Matienço in l. 7. tit. 9. lib. 5. novæ collectionis Re- giæ, glossa 1. n. 8. ubi Azevedus nu. 7. Joannes Guttier- res prædicarum, lib. 2. quest. 124. per totam. Petrus de Barbof. in l. si cum dote, §. si pater. ff. soluto matrimo- nio, n. 11. versic. Secundò principaliter, fol. mihi, 432. Ex quibus apparet manifestè, legatum usufructus om- nium bonorum non debere computari cum debito ar- rharum, nisi de voluntate testatoris in contrarium ma- nifestè constare possit: & ita vidimus semel in questio- ne occurrenti observatum, & judicatum. Nec movet in contrarium, quod scripserit, & ut cer- tum tradiderit Borgninus Cavalcanus de usufructu mu- lieri relicto, n. 52. in fine, versic. finali. fol. mihi, 219. quòd legatum usufructus omnium bonorum censetur relic- tum animo compensandi cum Legitima, donationibus propter nuptias, alimentis, vestibus lugubribus, & de- nique cum omnibus rebus pertinentibus ad usufruc- tuarium ex dispositione legali municipali, & consue- tudina-

dinaria; nam prætermisiss aliis, quæ ex legali aut muni- cipali lege debentur, quod attinet ad donationem propter nuptias, cujus loco successerunt arrhæ, ut no- tant Doctores in c. est necesse, de donationibus inter: in eo principaliter fundari potuit Cavalcanus, quòd dona- tio propter nuptias necessariò constitui debeat per ma- ritum, per textum in authent. dos data, C. de donat. ante nupt. possitque mulier ante contractum matrimonium, sive eo constante, conditione ex lege illa, compellere maritum, ut donationem propter nuptias consti- tuat: quod ex illo textu adnotarunt ibi communiter omnes, & communem resolutionem testantur Afflictis decis. 242. n. 1. Ruinus in conf. 111. n. 2. lib. 5. Grammaticus decis. 97. n. 4. Barbosa in l. si constante in princ. ff. soluto matrimonio, n. 127. vers. & retenta hac opinione, fol. 576. sed revera prædicta minime refragantur. Primò, quia illius textus decisio in usu non est, nec in ob- servantia, nec maritus compellitur dare donationem propter nuptias, & sic hodie ex voluntate constituuntur donationes illæ, sive arrhæ per maritum; non ta- men ad constituendum eas, aliqua lege compellitur, ut ex aliis advertit Tellus Fernandez in dict. l. 16. Tauri, n. 6. nec leges hujus Regni contrarium disponunt, sed præsupposita maritorum voluntate, taxant quantita- tem, quam arrharum promissio excedere non possit, ut optimè resolvit Barbosa in dict. l. si cum dote, §. si pater, n. 11. in fine, & Cervantes in dict. l. 16. Tauri, nu. 20. & sic illæ nec ex dispositione legali, nec municipa- li, nec consuetudinaria, ad uxorem pertinent, quo casu loquitur Cavalcanus, sed ex mera, & libera voluntate mariti procedunt. Secundò & principaliter, evidentiùs convinci poterit Cavalcani resolutio, si probetur, do- nationis propter nuptias promissionem, non esse ne- cessarium, sive legale debitum, sed potius voluntarium & conventionale: quod & ipse agnoscit loco referen- do infra, n. 14. tunc enim coacta ratione fateri oportet, legatum usufructus omnium bonorum compensari non debere cum donationibus propter nuptias: Id autem, quòd & ipse fatetur loco prædicto eviden- ter constare potest ex resolutis per Menochium de re- cuperanda possessione, remedio 15. nu. 171. ubi rectissi- me arbitratur, falsam esse omnino communem Docto- rum declarationem ad textum in dict. authent. dos data, quia verè ex illo textu non imponitur viro necessitas constituendi uxori donationem propter nuptias, sed totum hoc in arbitrio viri esse voluit Justinianus in l. ult. C. de donationibus ante nuptias, ut constat ex mul- tis locis illius Constitutionis, maxime ex vers. finali. & vers. sancimus itaque, ubi in facultate, & voluntate mariti, non in necessitate positum est; nec textus ille corrigitur ex text. in dict. authent. dos data, ut defendit ipse Menochius ubi supra, & de adipiscenda posses- remedio 3. nu. 6. 13 Secundò & principaliter constituendum est, quòd uxor vidua, cui usufructus omnium bonorum legatus est, statim, etiam dum fruatur usufructu, exigere potest dotem suam, nec eam petendi interim, impedimentum aliquod præstat dictum legatum, quod cum dote com- pensari non debet: vel etiam possidendo bona, sibi re- tinere potest illa jure hypothecæ: quòd clarè sentiunt Bartolus in authent. hoc locum, n. 14. C. si mulier secundò nupsit. Castrensis in conf. 224. nu. 1. lib. 2. Rolandus in conf. 74. nu. 26. vol. 2. Franciscus Marcus decis. 867. in fine. 1. part. Parisius in conf. 59. volum. 2. Pancirolius in conf. 121. n. 17. Peregrinus de fideicommissis, art. 33. nu. 51. Cephalus in conf. 184. per totum, lib. 2. Jacobus Cancerius variarum resolutionum, c. 9. de dote & donatio- ne propter nuptias, nu. 90. & his non relatis Borgninus Cavalcanus de usufructu mulieri relicto, n. 200. fol. 393. & nu. 212. fol. 197. ubi dixit nonnulla, circa quæ ali- quantum non possum non insistere. Primò, quòd ux- or usufructuaria omnium bonorum poterit deducere de hujusmodi legato, dotem suam, bona parapherna- lia, & extra dotem, donationes ante nuptias, & finaliter Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris, Tom. I.

omne ejus creditum civile voluntarium: ecce ergo ubi fatetur expressè circa donationes ante nuptias; quòd negallè videtur antea dicto n. 52. fol. 219. donationem ante nuptias debitum esse voluntarium, & non com- pensari. Deinde & secundo loco, superiore resolutionem limitat non procedere, cum testator expressè dixerit, quòd relinquit uxorem usufructuaria omnium bonorum, donec suam dotem, & bona non petierit, quoniam tunc petendo dotem, & bona non poterit usufructum consequi, aut obtentum jam retinere, & refert Alexandrum, & Rolandum idem resolventes: idem etiam tenet, & latius atque elegantius declarat Menochius lib. 4. d. præsumptione 110. ex nu. 16. usque ad n. 23. ubi rectissime, atque ex aliorum relatione probat, quòd si maritus legat uxori usufructum bono- rum, donec dotem non petierit, hic non præsumitur animo compensandi cum dote fecisse legatum, sed ani- mo differendi exactionem dotis; quare mortua ipsa uxore, dote non exacta, hæredes dotem exigere possunt: ea enim est voluntas testatoris, ut quemadmodum do- nec usque non repetit dotem, consequatur usufruc- tum, ita cum repetierit dotem, careat usufructu: & sic repetendi dotem datur facultas, prout in simili alio casu ibidem fundat; & n. 20. rectè etiam animadvertit di- versum esse, quando testator ita disposuit: Lego uxori meæ usufructum bonorum meorum, si vidua perman- serit, & dotem suam non petierit; nam hoc casu testator sen- sit, quòd nec ipsa mulier, nec ejus hæredes extincto us- usufructu ab illa acceptato, possint amplius petere do- tem sibi restitui, ut post Picum ibi relatum latius, & verè quidem probat: & de his hæcenus.

CAPUT XLVII.

Legato fundo uni, & ejusdem fundi usufructu alteri, an in ipso usufructu ambo concurrant? usufructuarius item omnium bonorum, an, & quando concurrat in usufructu eorum, quæ specialiter sunt aliis legata? Denique utrum hæres institutus simpliciter, vel pleno jure, concurrere debeat cum usufructuario omnium bonorum? Ubi lex, si alii, 19. l. si Titio; 10. l. § 6. si fundus. ff. de usufructu legato, l. & puto, 26. §. Julianus, ff. familiae herciscundæ, singulariter, & verè explicantur: quamplurimi casus distinguuntur, & quæ ad hanc materiam spec- tant, plenius, & distinctè magis quam hæcenus declarantur.

SUMMARIUM.

- 1 Usufructus fundi si uni legatur, fundo simpliciter alteri legato, qualiter ambo concurrant in usufructu?
- 2 Ubi communis resolutionis vera ratio proponitur.
- 3 L. & puto, 26. §. Julianus, ff. familiae herciscundæ, explicata.
- 4 In l. si alii, ff. de usufructu legato, ex communi & vera resolutione, de voluntate testatoris non constabat, ideo servari debuit proprietates verborum, quorum virtute communicatio inducebatur; quod si de voluntate constasset, utique illa prævaluisset, & infra, nu. 9. & 11.
- 5 Usufructuarius omnium bonorum, an concurrat in usu- fructu, cum legatario, vel legatariis, quibus præ- dia aliqua specialiter sunt legata.
- 6 Ubi Baldi opinio referitur; fundamentis ejus remissivè respondetur, & contraria sententia Bari. magis probatur.
- 7 Usufructus omnium bonorum tam legatorum, quam non legatorum, si legatus fuerit, & primò particularia, sive specialia legata fuerint facta, utrum procedat decisio